

учителем. Вчена помітила, що важливе значення для дитини мають не тільки оцінки, які виставляє вчитель, а також характер інтонації, якою супроводжується його схвалення чи осуд. Дитина потребує не лише професійних, а й особистісних, щирих ставлень до неї вчителя. Фактором розвитку особистості молодшого школяра є не стільки навчальна діяльність, скільки ставлення вчителя до успішності, дисциплінованості, старанності дитини.

Отже, на основі аналізу психолого-педагогічних джерел з проблеми дослідження можемо констатувати, що роль учителя початкових класів у формуванні особистості учня молодшого шкільного віку є визначальною, від неї залежить подальший розвиток його ключових компетентностей, що є метою модернізації початкової школи.

Список використаних джерел

1. Божович Л. И. Личность и ее формирование в детском возрасте / Л.И.Божович. – Москва: Просвещение, 1968. – 464 с.
2. Выготский Л. С. Детская психология / Л.С. Выготский // Собрание сочинений: в 6 т. – Москва: Педагогика, 1984. – Т. 4. – 432 с.
3. Забродський М. М. Вікова психологія: Навч. посібник / М.М.Заброцький. – Тернопіль, 2005. – С. 57 – 70.
4. Кремень В. Г. Поступ до нової філософії освіти в Україні / В. Г. Кремень // Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні. – Харків, 2002. – С. 9 – 23.
5. Поліщук В. М. Психологічні особливості дітей перехідного періоду від дошкільного до молодшого шкільного віку: дис. ... канд. психол. наук / В. М. Поліщук. – Київ, 1995. – 198 с.
6. Рабочая книга школьного психолога / под. ред. И.В.Дубровиной. – Москва: Просвещение, 1991. – 303 с.

БЛЯК Л. В.,
МИКУЛІНА А. К.

Мукачівський державний університет, Україна

РОЗВИТОК КОМПОЗИЦІЙНИХ НАВИКІВ У ДОШКІЛЬНИКІВ В ПРОЦЕСІ СЮЖЕТНОГО МАЛЮВАННЯ

Ознайомлення дітей з основами композиції передбачено програмою навчання та виховання дітей дошкільного віку. Згідно з завданнями програми розглядаються теоретичні питання ознайомлення дітей з основами композиції, з процесом роботи художника над картиною, розкриваються вимоги щодо послідовності роботи над сюжетним малюнком.

Щоб успішно засвоїти навчальний матеріал з композиції, слід навчити дошкільників виконувати сюжетні малюнки з пам'яті на основі попередніх спостережень навколишнього життя та з уяви, а також створювали ілюстрації до літературних творів (казок, байок, оповідань, віршів), мультфільмів і кінофільмів.

Ці завдання відіграють важливу роль як в вихованні дошкільників так і в розвитку їхньої просторової уяви, у виробленні елементарних умінь з основ композиції. Н.Т. Кириченко та Т. Підкурманна вивчали особливості оволодіння дошкільниками композиційними навиками в процесі створення малюнку [1].

Методичну та теоретичну основу становлять дослідження таких науковців, як Є.А. Флериної, І.П. Сакуліної, Т.С. Комарової, Н.А. Ветлугиної, В.С.Мухіної, Т.І. Пантелєєвої, Р.М. Чумічева, Т.І. Халезової, О.О.Дронової, Т.І.Смирнової, Г. Г. Григор'євої.

Щоб успішно навчати сюжетного малювання, вихователь повинен знати, який саме обсяг умінь і навичок має бути у дітей. У бесіді з тематичного малювання вихователь пояснює дітям, що про свої враження вони можуть не лише розповісти, а й зобразити їх на малюнку. Для цього треба обрати один з найцікавіших епізодів, уявити собі свій майбутній малюнок. Теми малюнків дає вихователь або їх вибирають самі діти. Чуйно підходячи до графічного вирішення дітьми теми, вихователь повинен виховувати в них віру в свої сили.

Вихователю на занятті з сюжетного малювання потрібно скеровувати увагу дітей на навколишню дійсність, вчити їх аналізувати бачене, відбирати з нього характерне, запам'ятовувати його. Для спостереження і зображення треба вибирати прості знайомі і зрозумілі дітям предмети. Завдання з малювання слід давати методично правильно, за принципом послідовного ускладнення об'єктів зображення і поступового підвищення вимог до завершення й точності зображення.

Підтримуючи творче начало у виборі змісту теми, його розкритті, сміливості задуму і виконання, в разі потреби дітям слід підказувати посильні сюжети для вирішення певної теми і не вимагати об'ємних вирішень компонентів композиції (будівель, транспорту, птахів, тварин тощо), які діти найчастіше зображують у фронтальному положенні без передачі перспективних змін їхньої форми. Збереження виразності дитячого малюнка полягає в яскравій передачі характеристики образів персонажів, їхнього зв'язку з усіма елементами композиції, зорової гармонії різноманітних форм і кольорового вирішення [2].

Дбати про грамотне виконання тематичного малюнка означає вчити дітей компонувати його (ознайомлювати з основними правилами композиції), правильно зображувати форму, пропорції та колір образів композиції, передавати елементарні просторові явища (зменшення предметів з віддаленням від глядача).

Змістом сюжетного малювання є який-небудь сюжет. Дитина зображує предмети, розташовані в просторі, в їх взаємозв'язках і відношеннях. Дошкільнику потрібно завжди виділяти композиційний центр при побудові сюжетного образу – це те головне, що визначає змісту образу. Дитину слід знайомити з різними засобами виразності художніх образів, які виражають зміст даної теми і виділяються в загальній композиції або величиною, або кольором, формою, або розташуванням на аркуші (у центрі). Без передачі головного важко зрозуміти зміст малюнка [3].

При оволодінні композицією сюжетного малюнка як засобом виразності важливо розташувати окремі зображення щодо один одного, передавати відносини за величиною, а дія через зображення руху, динаміку окремих поз, деталей. Для успішного виконання теми бажано, щоб деякі компоненти композиції (дерева, хату) вихователь малював на дошці, даючи відповідні пояснення. Це дуже зацікавлює, особливо коли це казкова тема. Треба, щоб діти сміливо, з захопленням і вільно приступали до виконання композиції. Вихователь повинен дати можливість дітям відтворити свої дитячі враження від баченого, прочитаного чи почутого, подбати,

щоб діти повністю віддалися творчій праці. Стежачи за самостійним виконанням тематичного завдання, вихователь своєчасними порадами запобігає помилкам тих, хто швидко «усе вже намалював». Типові помилки він узагальнює й пояснює всім. Такими загальними помилками у композиції можуть бути неправильні перспективні зображення дерев, дороги, будинків тощо. Деяким допомагає знайти глибше вирішення теми, іншим вказує на неправильне в малюнку, радить намалювати нові деталі, щоб розкрити тему [3].

Отже, навчання дошкільників композиційних навиків є одним з основних завдань під час організації занять з сюжетного малювання. Щоб діти засвоїли композиційні навички в процесі створення малюнку, потрібно планомірно і систематично проводити роботу з дітьми як на заняттях так і в повсякденному житті.

Список використаних джерел

1. Кириченко М.А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти / М.А.Кириченко, І. М. Кириченко – К., 2002. – С.74-79.
2. Котляр В. Створення малюнка. Навчання засобів художньої виразності / В. Котляр // Дошкільне виховання, 1992, № 8. – С.10-11.
3. Халезова, Н. Б. Про шляхи підвищення виразності малюнків дошкільнят/ Н. Б. Халезова, О. О. Дронова // Дошкільне виховання – 1987, № 10. – С. 8-11.

БОБЕЛА Ю.В.,
БОБЕЛА У.Ю.,
ЛАЛАК Н. В.

Мукачівський державний університет, Україна

СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ВИХОВАННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ДИСЦИПЛІНОВАНOSTІ

Сьогодні стає очевидним, що активним суспільним суб'єктом має бути людина з високим рівнем свідомості, творчої активності, відповідальності та дисциплінованості. Затребуваність у формуванні громадянської компетентності, готовності до життя, праці, самостійної відповідальності за власне життя і долю країни, обумовлює необхідність виховання особистості молодшого школяра, що здатен керувати власною поведінкою, дотримуватися правил і нормативних вимог зі сторони суспільства.

Проблема виховання відповідальної та дисциплінованої особистості – одна з фундаментальних проблем етики, філософії, психології, педагогіки тощо. У Концепції «Нова українська школа» зацентровано увагу на переосмисленні мети виховної діяльності сучасних педагогів, провідних теоретико-методологічних принципів та критеріїв ефективності змісту, форм і методів виховання здобувачів освіти [4].

Аналіз літературних джерел [1; 2; 3; 5] дає підстави стверджувати, що на різних етапах розвитку педагогічної науки і практики погляди науковців на означену проблему змінювались. Проте загальні принципи вчення А. Макаренка, до прикладу, залишаються і до цього часу актуальними. Педагог зазначав, що для формування дисципліни потрібно розкрити учням теорію окремих вчинків, наприклад, стриманості, пошани до старих людей, до жінок, дітей, до себе тощо.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>